

Architectural Reading Based on Layered Semiotics

(Case Study: Freedom Tower)

Erfan Mohammadi ¹

Received: 22 April 2023

Siyamak Panahi ^{2*}

Reception:22 June 2023

Nadiye Imani ³

Mohsen Dolati ⁴

Abstract:

The purpose of this research is to explain the concept of sign and its layered relationship with meaning in the field of architecture and to determine the scope of inclusion and manifestation of signs in architectural design discussions. It is assumed that "concept", "value", "meaning" and "beliefs" are perceived by going through multiple layers and through physical tools. In fact, what appears as architecture indicates the concepts that architecture is formed to express. In fact, the main purpose of this research is how a building is read based on layered semiotics. What is the boundary between types of signs and codes that have semantic connotations? The points obtained from the comparative study of architectural examples led to a new classification of signs in architecture and to the definition and refinement of the scope of inclusion and manifestation of semiotic discussions in architecture, which are collected in a table below. In this research, we used a descriptive analytical research method with an inductive approach of the example to the theory and the part to the whole, and on the other hand, it was phenomenological and truth-exploring.

¹ Department of Architecture, Karaj Branch, Islamic Azad University, Karaj, Iran.

^{2*} Assistant Professor, Department of Architecture, Faculty of Technical Engineering, Karaj Branch, Islamic Azad University, Karaj, Iran. (Responsible author)

³. Associate Professor, Department of Interior Architecture, Faculty Member, University of Architecture and Urban Planning, University of Arts, Tehran, Iran

⁴ Department of Architecture, Faculty of Engineering, Karaj Branch, Islamic Azad University, Karaj, Iran.

<http://doi.org/10.30510/pscci.2025.498608.1202>

خوانش معماری بر اساس نشانه شناسی لایه ای (نمونه موردی: برج آزادی)

عرفان محمدی^۱

تاریخ دریافت: ۱۶/۰۱/۱۴۰۲

سیامک پناهی^{۲*}

تاریخ پذیرش: ۱۵/۰۳/۱۴۰۲

نادیه ایمانی^۳

محسن دولتی^۴

چکیده

هدف از انجام این پژوهش به تبیین مفهوم نشانه و ارتباط لایه ای آن با معنا در حوزه معماری و تعیین محدوده شمول و نمود نشانه ها در مباحث طراحی معماری می پردازد. فرض بر این است که "مفهوم"، "ارزش"، "معنا" و "باورها"، با گذر از لایه های متعدد و به واسطه ابزارهای کالبدی قابل دریافت می شوند. در واقع آنچه به عنوان معماری نمود پیدا می کند، بر مفاهیمی دلالت دارد که معماری برای بیان آن شکل گرفته است. در واقع هدف اصلی این پژوهش این است که چگونه یک ساختمان بر اساس نشانه شناسی لایه ای مورد خوانش قرار می گیرد. مرز بین انواع نشانه ها و کدهای که دارای دلالت معنایی هستند چیست؟ نکات حاصل از مطالعه مقایسه ای مصداق های معماری، به طبقه بندی جدیدی از نشانه ها در معماری و تحدید و تدقیق حوزه شمول و نمود مباحث نشانه شناسی در معماری انجامید که در ادامه در جدولی گرد آوری شده است. در این پژوهش ما از روش تحقیق به صورت تحلیلی توصیفی با رویکرد استقرایی نمونه به نظریه و جز به کل بوده و از طرف دیگر به صورت پدیدار شناسانه و انکشاف حقیقت بوده است. بدین ترتیب فرایند حاصل از این تحقیق به این نتیجه دست یافته است که جهت خوانش پروژه های ممتاز معماری مفهومی می توان از نشانه شناسی لایه ای بهره برد و برج آزادی در تمامی لایه های هم نشینی متن بافت. بینامتنیت، رمز، رسانه، دارای معانی متعددی بوده و خوانش نهایی آن مستلزم عبور از تمام لایه های هم نشینی بوده.

واژگان کلیدی: نشانه، نشانه شناسی لایه ای، دلالت معمارانه، برج آزادی، معماری

ی لایه ای، دلالت معمارانه، برج آزادی، معماری

^۱ گروه معماری، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران.

^{۲*} استادیار گروه معماری، دانشکده فنی مهندسی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران. (نویسنده مسئول)

^۳ دانشیار گروه معماری داخلی، عضو هیات علمی دانشگاه معماری و شهرسازی، دانشگاه هنر، تهران، ایران

^۴ گروه معماری، دانشکده فنی مهندسی، واحد کرج، دانشگاه آزاد اسلامی، کرج، ایران.

۱- مقدمه

مهم ترین عملکرد انسان رفتار ادراک و معرفتی اوست. چرا که قوه تعقل و تفکر در انسان وجه تمایز او با دیگر جانداران بوده و دلیلی موجه بر جایگاه رفیع اندیشه و تفکر در زندگی انسان می باشد. برای تجلی مفاهیم در معماری، طراحی باید پاسخگوی نیازهای ادراکی باشد. این هدف با روند معناشناسی و نشانه شناسی تاحدودی ممکن می شود. در واقع معناشناسی، روندی برای تغییر از طراحی صرفاً عملکردی به سوی طراحی ادراکی است. در روند طراحی، معمار همواره با معضل تبدیل یک مفهوم به کالبد معمارانه روبه رو است. در واقع، تر معماری همواره بر یک مفهوم دلالت می کند. بنابراین، برای درک معنایی که بنای معماری برای متجلی کردن آن برپا می شود، باید به مفهوم اولیه به وجود آورنده آن از طریق درک رابطه دلالت گری بین مفهوم به عنوان دال و معماری به عنوان مدلول از طریق دانش نشانه شناسی پی برد. بنابراین، درک تفاوت انواع نشانه و مراتب آن در معماری به ما کمک می کند تا بر اساس آنها و نمونه های معمارانه موجود، چگونگی استفاده از نشانه شناسی جهت کالبدبخشی معمارانه به مفاهیم مورد نظر بر ما مشخص شود (عینی فر، ۱۳۹۲: ۲). سوال این است که مرز بین انواع نشانه در معماری چگونه قابل تشخیص است؟ و ما چگونه می توانیم از طریق نشانه شناسی لایه ای به معنایی که در پس کالبد رمزگزاری شده است پردازیم؟ نحوه شناخت معنا توسط نشانه ها در حوزه معماری چگونه می باشد؟

۲- روش تحقیق

این پژوهش از نظر بنیادی کاربردی و از نظر رویکرد توسعه ای تکاملی و از نظر روش تبیین مبانی تحلیلی و تحقیق به صورت تحلیلی توصیفی بوده تلفیقی از قیاسی تئوری به نمونه با استغرا از کیس به نمونه به نظریه و از طرف دیگر فرایند پدیدار شناسانه دارد که با انکشاف حقیقت صورت میگیرد.

۳- پیشینه تحقیق :

پیشینه پژوهش را می توان در حوزه های نشانه شناسی و معنا شناسی معماری و شهر سازی دسته بندی کرد.

شماره	تاریخ	نویسنده	مترجم	عنوان	منبع	نتیجه
۱	۱۳۸۷	پال کالسی	محمد نوری	نشانه‌شناسی قدم اول	کتاب	راز حل‌های نشانه‌ای یا لوتو: تمام نشانه‌ها می‌دهند که آدم‌ها می‌دانند و وجود دارد که در دایره زندگی‌ها را می‌کنند و نقل از اینکه آنها فریب در نشانه‌پردازی هستند و کلام هم کار نشانه‌شناسی می‌کنند.
۲	۱۳۶۵	فرزان سجودی		نشانه‌شناسی کاربردی	کتاب	در این کتاب برخی مفاهیم و مقاصد کاربردی نشانه‌شناسی سازمان‌ها را توضیح داده است از جمله متن بافت پرمکاب و پرنهنگ.
۳	۱۳۹۳	امروزه اکرم لاری		نشانه‌شناسی	کتاب	گونه‌شناسی ما این امکان را فراهم می‌کند که به روشی یکپارچه معنایی که به طور مشترک به عنوان نشانه تعریف می‌شود حاصل می‌شود. این گونه‌شناسی از دیدگاه نوین است.
۴	۱۳۹۸	فرزان سجودی		فرهنگ‌شناسی نشانه‌ها	کتاب	سوسور نوشته است که هر نشانه سه‌گانه است: معنی، اشاره و آن را مدلول می‌نامند. دال آن موردی است که باعث می‌شود گاه به خطا چیزی یا نشانه‌ای پنداشت شود.
۵	۱۳۸۸	فرزان سجودی		نشانه‌شناسی نظریه و مدل	کتاب	هویت مدلول پیوسته خود را پنهان می‌کند و همیشه در حرکت است. این برداشت از مدلولی که پیوسته پنهان می‌شود و همیشه در حرکت است دریا را به طرح مفهوم (Difference) (تفاوت و تمایز) و (Dissemination) (پخش و پراکنش) می‌داند. بر این اساس مدلول پیوسته به تعریف می‌گردد و پراکنده (represented) همیشه از قبل پراکنده (representamen) است (سجودی، ۱۳۹۱: ۶۶-۶۸).
۶	۱۳۸۶	سیاسک یانسی		نشانه‌شناسی نظریه و مدل کاربردی	پایان نامه	تأثیر نشانه‌ها در معنایی بر سیمای معنای

شماره	تاریخ	نویسنده	مترجم	عنوان	منبع	نتیجه
۷	۱۳۶۶	سیاسک یانسی		نشانه‌شناسی در فضای معنای	مقاله	از نگاه پدیدارشناسی، هر معنی ممکن به معنای مرتبط شدن با مکان به واسطه ترک نهادها و فعالیت‌های روزمره است. این معنی می‌تواند در مکان زندگی فرد به وجود آمده و یا همزمان مکان و کنش باشد.
۸	۱۳۸۳	احمد رضا احمد خانی		نشانه‌شناسی زبان و هنر	کتاب	بر اساس یک تقسیم‌بندی گنی به دو گروه قراردادی و غیر قراردادی تقسیم می‌شود. هر گروه اول صورت از محتوا جداست. نیز با دال‌ها و قراردادهای نشانه‌ها هم سروکار دارد.
۹	۱۳۹۲	امروزه اکرم لاری		نشانه‌شناسی	کتاب	گونه‌شناسی ما این امکان را فراهم می‌کند که به روشی یکپارچه معنایی که به طور مشترک به عنوان نشانه تعریف می‌شود حاصل می‌شود. این گونه‌شناسی از دیدگاه نوین است.
۱۰	۱۳۸۱	پیرس	سجودی	نشانه‌شناسی نظریه و مدل	کتاب	در اینجا نشانه‌ها طبقه‌بندی می‌شوند بر اساس نوع و شکل. تفسیر است موضوع هر چیزی است که امکان تفکر یا بحث درباره‌ی آن وجود دارد.
۱۱	۱۳۹۷	فرزان سجودی	سیاسک یانسی	نشانه‌شناسی در معماری	کتاب	نشانه‌شناسی در معماری یک مفهوم تحلیلی است در واقع اگر ما معماری را به مثابه متن در نظر بگیریم، معماری متن آثار حاصل هندسی است که هر یک بر اساس قراردادی پرمکاب‌ها و دیگر آینه‌های معنایی در کنار هم قرار گرفته و متن را تشکیل داده‌اند.
۱۲	۱۳۹۷	حمید رضا شوری		نشانه‌شناسی دیداری	کتاب	نظریه‌ها و نقد‌های ادبی و هنری نظریه‌ها و کاربرد‌ها
۱۳	۱۳۹۷	سیاسک یانسی		معماری و سیمای معنای	کتاب	در این کتاب معماری و سیمای معنای معنای معنای نشانه‌شناسی مورد توجه و بررسی قرار گرفته است.

۴- مبانی نظری تحقیق:

۴-۱ نشانه به یک شیء، رخداد، کنش، فرآیند، تکرار، حالت‌ها، یک موقعیت عاطفی و نظایر آن اشاره دارد. انواع مختلف مصداق (اشیا/ تعیناتی که به آنها ارجاع و اشاره می‌شود) ممکن است واقعی یا تخیلی باشند. به عبارت دیگر، نشانه‌ها می‌توانند به رابطه‌ها، هم در دنیای واقعی و هم در دنیای تخیلی اشاره داشته باشند (شجاعی ۱۳۹۶: ۲۷). این بدین معنی است که نشانه‌ها نسبت به اشیاء، حالت‌ها و فرآیندهای نه تنها متضمن یک رابطه‌ی نمودی و یا ارجاعی هستند بلکه به یک معنی ممکن نیز اشاره دارند (جانسون^۱، ۱۹۸۹). می‌توان به کلام پیرس این چنین گفت که نشانه به مفهوم وسیع و عام آن، از سه عنصر به هم پیوسته تشکیل شده است.

نمودار ۲-۱: رابطه‌ی بین سه عنصر نشانه

ماخذ: یوهانسون و لارسون

۲-۱-۱-۲ دو بنیانگذار نشانه‌شناسی جدید

نشانه‌شناسی جدید دو بنیانگذار دارد: چارلز ساندرس پیرس (۱۸۳۹-۱۹۱۴) و فردینان دوسوسور (۱۸۵۷-۱۹۱۳). پیرس نشانه‌شناسی را بدین منظور ابداع کرد که با روش برتری انواع استدلال و قضایای منطق و نحوه‌ی حصول معرفت جدید را بررسی کند. نشانه‌شناسی پیرس تفاوت‌های عمده‌ای با نشانه‌شناسی سوسور دارد که به برخی از آنها اشاره می‌شود:

1. Johnson

۱- در نشانه‌شناسی پیرس نشانه‌ها در یک رابطه‌ی سه طرفی قرار می‌گیرند و در رأس یک سه ضلعی واقع می‌شوند و در دو رأس دیگر دو عنصر دیگر قرار دارند. به عبارت دیگر، طبق تعریف پیرس یک نشانه^۲ چیزی است که در برابر یک شیء^۳ قرار می‌گیرد تا چیز سوم را که تعبیر^۴ نام دارد تعیین کند. آن گونه که خواهیم دید، یک نشانه می‌تواند برای فرد حاکی از چیز دیگری باشد زیرا رابطه‌ی «حاکی از چیزی بودن» به واسطه‌ی یک مورد تاویلی صورت می‌گیرد. به عنوان مثال، واژه‌ی درخت نشانه‌ای است که در برابر درخت خارجی (شیء) قرار دارد و صورتی ذهنی یا یک مفهوم را که تعبیر آن است به ذهن خطور می‌دهد. بنابراین هر نشانه‌ای در یک رابطه‌ی سه وجهی قرار می‌گیرد.

۲- پیرس به تنوع نشانه‌ها اعتراف دارد و صرفاً به نشانه‌های زبانی نپرداخته است. وی انواع بسیار زیادی از نشانه‌ها را بیان کرده است که برخی از آنها رایج شده و برخی دیگر رایج نشده‌اند. در مقابل، سوسور صرفاً به نشانه‌های زبانی پرداخته است و از این رو، نشانه‌شناسی او بیشتر صورت زبان‌شناسی به خود گرفته است.

۳- اختلاف دو بنیانگذار نشانه‌شناسی جدید در اصل از تفاوت نگاه آنها نسبت به ماهیت و کارکرد نشانه‌شناسی ناشی می‌شود و هر یک از آنها تعریف متفاوتی از نشانه‌شناسی دارد. به اعتقاد پیرس نشانه‌شناسی چهارچوب مرجع مستقل و بسیار گسترده‌ای است که هر نوع بررسی دیگر را نیز دربر می‌گیرد (سشایفر^۵، ۲۰۰۴: ۱۵).

نشانه‌شناسی به ما می‌آموزد که نشانه‌ها از چه تشکیل شده‌اند، و چه قوانینی بر آنها حکم فرما است. زبان‌شناسی تنها بخشی از این علوم همگانی است، قوانینی که نشانه‌شناسی کشف میکند در زبان‌شناسی نیز قابل استفاده خواهند بود (سوسور، ۱۳۷۸: ۴۵-۴۶).

به اعتقاد سوسور، زبان‌شناسی الگوی جامع نشانه‌شناسی است. دلیل این نکته ماهیت اختیاری نشانه‌ها است. به عبارت دیگر، زبان‌شناسی به این دلیل میتواند به مثابه الگویی برای نشانه‌شناسی باشد که ماهیت اختیاری نشانه‌های زبانی کاملاً روشن است. فهم نشانه‌های غیرزبانی تا حدی دشوار است و تلاشی مضاعف می‌طلبد؛ زیرا این نشانه‌ها صرفاً اموری قراردادی‌اند. در نتیجه، اگر زبان‌شناسی الگوی تحلیل‌های نشانه‌شناختی قرارگیرد، ویژگی قراردادی بودن نشانه‌ها، خصوصاً نشانه‌های غیرزبانی، بیش‌تر مورد توجه خواهد بود

2. Sign

3. Object

4. Interpretant

5. Sshayfr

(کالر، ۱۳۷۹: ۱۰۷). به نظر پیرس، نشانه شناسی از این جهت اهمیت دارد که با بررسی نشانه‌ها، ارتباط و نحوه‌ی رشد معرفت بشری را تبیین می‌کند. نشانه‌ها به نظر او، ابزاری در میان دیگر ابزارهای ارتباط نیستند، بلکه تنها ابزار ارتباط اند. ارتباط تنها به کمک نشانه‌ها صورت می‌گیرد. همچنین، پیرس وجود معرفت بی‌واسطه (معرفتی که بدون وساطت نشانه‌ها تحقق می‌یابد) را انکار می‌کند. از اینرو، وجود نشانه‌ها شرط امکان ارتباط و معرفت است (Johansen, 1993: 56).

۲-۱-۲-۲- نشانه از دیدگاه سوسور

سوسور (۱۸۵۷-۱۹۱۳)، زبان‌شناس سوئیسی یکی از مهم‌ترین شخصیت‌های پایه‌گذار مکتب ساخت‌گرایی است. وی به‌همراه لوی اشتراوس^۷ (۱۹۰۸-۲۰۰۹) مردم‌شناس با بنیان نهادن نظریه‌ی خود در مهم‌ترین اثرش بهنام «زبان‌شناسی عمومی» که سال‌ها پس از مرگ وی به انتشار رسید، مکتبی را پایه‌گذاری کرد که تأثیر ژرفی بر تمامی رشته‌ها باقی گذاشت. کار وی از حد زبان‌شناسی درگذشت و دیگر حیطه‌های علوم را نیز دربرگرفت. برای مثال روان‌شناسی، مردم‌شناسی، اسطوره‌شناسی، ادبیات و... همه از این مکتب تأثیر پذیرفتند. وی که خود را واضع علم نشانه‌شناسی^۸ نیز می‌داند نظریه‌هایش را در غالب علم زبان‌شناسی مطرح کرد. سوسور نشانه را موضوعی «فیزیکی» و در عین حال «معنادار» می‌پندارد. پدیده‌ای که از ترکیب «دال»^۹ و «مدلول»^{۱۰} شکل می‌گیرد. اندیشه‌های سوسور درباب زبان و نشانه‌ی زبانی بر تقابل‌هایی^{۱۱} مانند دال و مدلول، جانشینی و هم‌نشینی استوار است. سوسور سعی کرد زبان‌شناسی را از قلمرو محدود قرن نوزدهم خارج کند و چندین مسأله را مطرح کند که هنوز در زبان‌شناسی اهمیت دارند که عبارتند از: تمایز مطالعه تاریخی و توصیفی، تمایز زبان و گفتار، تمایز رابطی جانشینی و هم‌نشینی، سیستم (نظام) و ارزش‌ها. «بسیاری از دانش پژوهانی که با نشانه‌شناسی برخورد می‌کنند، آن را آشفته و مغشوش می‌یابند و البته بسیاری دیگر آن را بسیار مهیج می‌بینند» (چندلر^{۱۲}، ۱۳۸۷: ۲۱).

«آنچه امروزه ساخت‌گرایی نامیده می‌شود حاصل کاربرد روش‌های زبان‌شناسی ساختگرا (یعنی زبان‌شناسی سوسوری) در حوزه‌های مختلف علوم انسانی از جمله مردم‌شناسی، نقد ادبی و غیره است» (سجودی، ۱۳۸۷: ۴۷).

6. Colour

7. Lévi-Strauss

8. Semiology

9. Signifier

10. Signified

11. Dichotomy

12. Chandler

«نشانه‌ی زبانی نه یک شیء را به یک نام، بلکه یک مفهوم را به یک تصویر صوتی پیوند می‌دهد. تصویر صوتی، آوایی مادی نیست که جنبه فیزیکی داشته باشد، بلکه اثر ذهنی این آواست و حواس ما نمایشی از آن را ارائه می‌دهد، نشانه زبانی محسوس است و اگر بر آن شویم آنرا «مادی» بنامیم، تنها به همین معنی و برای تقابل با وجه دیگر تداعی، یعنی مفهوم است که معمولاً مجردتر می‌نماید» (سوسور، ۱۳۷۸: ۹۶).

می‌توان دانشی را در نظر گرفت که به بررسی نقش نشانه‌ها در زندگی جامعه می‌پردازد. این دانش بخشی از روانشناسی اجتماعی عمومی خواهد بود که ما آن را نشانه‌شناسی^{۱۳} می‌نامیم. (ازواژه یونانی semeion «نشانه») نشانه‌شناسی برای ما مشخص می‌سازد که نشانه‌ها از چه تشکیل شده‌اند و چه قوانینی بر آنها حاکم است (سوسور، ۱۳۸۲: ۲۴).س

از نظر سوسور، نشانه ماهیتی دوگانه دارد که یک طرف آن دال یا تصویر آوایی واژه؛ و سوی دیگر آن مدلول یا تصویر ذهنی و مفهومی آن است. هیچ یک از این دو به تنهایی نشانه نیستند بلکه رابطه‌ی ساختاری متقابل و هم‌بسته آنها که دلالت خواننده می‌شود، نشانه را به وجود می‌آورد؛ رابطه‌ای که اساساً دل‌بخواهی^{۱۴} و قراردادی است و نه طبیعی، ضروری، و انگیخته^{۱۵}. سوسور نشانه را ترکیبی از دال و مدلول می‌داند. او دال را تصور آوایی و مدلول را تصور ذهنی میدانست. سوسور معتقد است که دال و مدلول جدایی ناپذیرند. اگر وی مرجع را از بحث نشانه حذف می‌کند به دلیل مسایل مربوط به روش‌شناسی مطالعات زبانی است. شناخت از نظامی که نشانه در آن جای گرفته هیچ اطلاعی به ما در مورد واقعیت آن نمی‌دهد. در حقیقت، کنار گذاشتن مرجع در بررسی نشانه شناختی یعنی برای زبان‌شناسی استقلال فائل بودن و در جهت احراز هویت علمی آن قدم برداشتن (فونتینی^{۱۶}، ۱۹۹۸: ۲۹).

«نشانه‌شناسی سوسوری» بر آن است که هر رابطه‌ی دلالتی یا به عبارت دیگر، رابطه‌ی دال و مدلولی در هر نشانه، «قراردادی»^{۱۷} است. رویکرد مهم سوسور در نشانه‌شناسی اش آن است که او نشانه‌شناسی را علم بررسی نشانه‌های منفرد نمی‌داند. نشانه‌شناسی، دانش بررسی نظام‌های نشانه‌ای است که پدیده‌هایی اجتماعی‌اند. لذا نشانه‌شناسی در سنت سوسوری، همیشه دانشی ساخت‌گرا بوده است (فکوهی، ۱۳۸۲؛ کالر، ۱۳۷۹ و صفوی، ۱۳۸۳). هویت نسبی نشانه‌ها در

13. semiology

14. Arbitrary

15. Motivated

16. Fontaine

17. Contract

برابر یکدیگر، اصل اساسی ساخت گرایي سوسوری است. بدین معنا که یک نشانه آن چیزی است که دیگران نیستند (Palmer, 1981).

سوسور محور همنشینی و جاننشینی را مطرح می کند و در محور جاننشینی عناصر انتخاب می شوند و در محور هم نشینی عناصری که قبلاً انتخاب شده اند، ترکیب می شوند. سوسور بیش تر روی نشانه ی نمادی تأکید دارد و معتقد است که دال و مدلول از هم جدایی ناپذیرند و هر دو ذهنی هستند. به عبارت دیگر؛ نشانه و محتوا، ذهنی و قراردادی هستند. از نظر وی عناصر زبانی مانند یک سیستم (نظام) عمل می کنند و ارزش هر عنصر در داخل نظام با اجزای دیگر سیستم مرتبط است. نظام یکی از پایه های دیدگاه توصیفی از نظر او است. بنابراین هر عنصر در داخل سیستم معنی پیدا می کند. نشانه های سوسور یک وجه مادی و یک وجه غیرمادی دارند و زبان نیز از نظر وی جنبه ی جوهری و فرم دارد.

۲-۱-۳- نشانه از نظر پیرس

اصطلاح نشانه و به تبع آن انواع نشانه از جمله نماد^{۱۸}، برای اولین بار توسط پیرس (۱۸۳۹-۱۹۱۴)، فیلسوف پراگماتیست آمریکایی، با تقسیم سه گانه نشانه توسط او وارد ادبیات علمی دوران مدرن شد و مورد استفاده در علوم گوناگون قرار گرفت. «پیرس نشانه را چیزی جز منطق در معنای گسترده ی آن نمی داند. نشانه از خلال انتزاع ذهن به معنا می رسد که می تواند همواره بنابر ذهن متفاوت باشد که در آن همیشه با نوعی خودسرانگی روبه رو هستیم» (فکوهی، ۱۳۸۳: ۳۰۱).

پیرس، برخلاف سوسور نه به خود نشانه، بلکه به فرآیند تولید و تفسیر نشانه ها یا نشانه پردازی^{۱۹} توجه دارد و آن را در کانون نظریه ی نشانه شناختی خود قرار می دهد. نشانه پردازی مستلزم سه عنصر نشانه، مصداق و تعبیر است. فرآیند نشانه پردازی نشانه ها را با مصادیق پیوند می دهند. در این فرآیند، «نشانه چیزی است که به جهتی و به عنوانی، در نظر کسی، به جای چیزی می نشیند». در نتیجه، مشاهده می کنیم که نظریه ی نشانه شناختی پیرس مبتنی بر کنش و روابط سه گانه^{۲۰} عناصر است و نمی توان آن را به رابطه ی دوگانه ی مورد نظر سوسور تقلیل داد. رشته ی مطالعاتی که او نشانه شناسی نامید «نظریه صوری نشانه ها» بود که با منطق ارتباط نزدیکی داشت (چندلر، ۱۳۸۷: ۲۶).

برخلاف الگوی سوسوری، نشانه ی پیرس الگویی سه وجهی را معرفی کرد:

۱) بازنمون^{۲۱} (نمود): صورتی که نشانه به خود می گیرد (و لزوماً مادی نیست)؛

18. Symbol

19. Semiosis

20. Trichotomy

21. Representament

۲) تفسیر^{۲۲} (مورد تعبیر): نه تفسیرگر، بلکه معنایی که از نشانه حاصل می‌شود؛
 ۳) موضوع^{۲۳} (ابژه): که نشانه به آن ارجاع می‌دهد (سجودی، ۱۳۸۷: ۲۷).
 پیرس «نشانه‌ها» را به سه دسته معروف شمایل^{۲۴}، نمایه^{۲۵} و نماد تقسیم کرده
 است (آلستون^{۲۶}، ۱۳۸۱: ۱۳۷).

این گفتار به مطالعه‌ی نماد با رویکرد ارتباط‌شناختی و به‌عنوان یک واسط^{۲۷} در
 انتقال پیام می‌پردازد و از جنبه‌های فلسفی محض و زبان‌شناختی صرف در این‌باره
 صرف‌نظر می‌کند. از نظر پیرس، «نشانه زمانی نشانه است که قابلیت انتقال به
 نشانه‌ای دیگر را که به او قدرت شکوفایی ببخشد، داشته باشد» (داکرو و شفر^{۲۸}،
 ۱۹۹۵: ۲۱۵).

نماد، نشانه‌ای است که میان صورت و مفهوم آن نه شباهت عینی است و نه رابطه
 ی هم‌جواری بلکه رابطه‌ای است قراردادی، نه ذاتی و خود به خودی
 (محسنیان‌راد، ۱۳۸۵: ۲۰۲).

نشانه‌های نمادین را نشانه‌های غیرآیکونیک^{۲۹} (غیر شمایلی) و نشانه‌های طبیعی
 و نشانه‌های قراردادی و نشانه‌های وضعی نیز می‌نامند (همان، ۱۹۲).

پروفسور یوهانسون استاد دانشگاه بوستون در کتاب «نشانه‌ها و رمزها، ارتباطات
 انسانی و تاریخچه آن»، درباره تفاوت انواع نشانه‌ها می‌نویسد: «علایم را حیوانات
 نیز به‌خوبی انسان درک می‌کنند؛ در حالی که نمادها این‌گونه نیستند. علایم
 عملکردی انحصاری دارند؛ در حالی که نمادها، نماینده‌ی معنای وسیع‌تر و حاوی
 واقعیت کم‌تری هستند. نشانه‌های تصویری مانند اصل خود هستند و در نتیجه
 متقاعدکننده‌اند و بدون توضیح تقریباً قابل درک‌اند، در حالی که نمادها منحصراً
 از طریق قراردادهای اجتماعی مفهوم پیدا می‌کنند و غالباً از طریق آموزش مستقیم
 باید آموخته شوند. نمادها پیچیده‌تر از نشانه‌ها هستند (همان، ۱۹۵-۱۹۴).

تفسیر نمایه‌ها و شمایل آسان است چون از واقعیت شکل می‌گیرند و نمایشی از
 محیط هستند؛ اما نمادها چنین نیستند (محسنیان‌راد، ۱۳۸۵: ۱۹۷). از طرف دیگر،
 همه‌ی رسانه‌ها و ژانرها و اشکال ارتباطی هر یک تابع رمزهای معینی هستند که
 با شناخت آن‌ها و تحلیل درست حیثیت نمادین این رمزها می‌توان به مقاصد

22. Interpretant

23. Object

24. Icon

25. Index

26. Alston

27. Medium

28. Ducrot and Schaffer

29. Noniconic

ارتباط‌گر پی‌برد (آسابرگر، ۱۳۸۷: ۵۴). اما اگر این نمادها درست رمزگشایی نشوند، سوءتفاهم حاصل می‌شود یا اصلاً تفاهمی رخ نمی‌دهد.

۲-۳- نشانه شناسی لایه ای

نشانه شناسی کاربردی که در ابتدا توسط موکاروفسکی مطرح گردید در ایران توسط دکتر فروزان سجودی با تغییراتی که به صورت نشانه شناسی لایه‌ای عنوان شد (پناهی، ۱۳۹۷: ۹۹) «نشانه شناسی لایه‌ای» در مقام پاسخ به پرسش‌هایی از این قبیل‌اند:

- آیا ممکن است متن را حاصل عملکرد نظام‌های مختلف نشانه‌ای که در قالب لایه‌های متنی مختلف تجلی می‌کند دانست؟

- آیا درست است که از بافت دریافتی خارج از دریافت‌هایی که نظام‌های نشانه‌ای ممکن کرده‌اند داشت و یا آن را یافت نیز خود حاصل عملکرد رمزگان‌ها یا نظام‌هایی نشانه‌ای است به همان روند دریافت و تفسیر نشانه‌های دیگر دریافت و تفسیر می‌شود و به همین دلیل ماهیت متنی پیدا می‌کند؟

- آیا می‌توان ادعا کرد که این لایه‌های متنی خود تجلی نظام‌های نشانه‌ای متن متفاوت از جمله زبان هستند که در تعامل چند سویه با یکدیگر و با متن و لایه‌های متفاوت آن عمل می‌کنند؟ (سجودی، ۱۳۸۲: ۱۴)

- متن و لایه‌های متفاوت آن تجلی مادی دارند این تجلی مادی چگونه است و از طریق چه رسانه یا رسانه‌هایی ممکن است؟ (پناهی ۱۳۹۷: ۱۹۹)

متن می‌تواند دامنه‌ای گسترده را فرا گیرد از متون ادبی گرفته تا متون تبلیغاتی روزنامه‌ها و متون چند رسانه دیداری شنیداری استفاده از ابزارهایی که چنین رویکرد نظری و تحلیلی را فراهم می‌آورد می‌تواند به شناخت عمیق‌تر ساختار متن و چگونگی کارکرد آن در جهت ایفای نقش مورد نظر کمک کند در عرصه ارتباطات پژوهشی می‌تواند دستاوردهای در تبیین چگونگی تقویت ارتباط مسئله فهم متقابل نقش‌های متفاوت ارتباطی و چگونگی تحقق آن‌ها داشته باشد.

ارتباط مفهومی نسبتی است که در درون نظامات نشانه‌ای و به طریقی رمز گردانی شده اتفاق می‌افتد و تجربه جهان و تجربه تعاملات بین انسانی بدون وجود واسطه رمزی و نشانه‌ای و به گونه‌ای ناب ممکن نیست. در نتیجه مطالعه همه روابط بین انسانی و اجتماعی و های آنها در عرصه‌های فرهنگی، سیاسی، اقتصادی و ... در حوزه نشانه شناسی و تحلیل متن قرار می‌گیرد. نشانه شناسی لایه ای به دیدگاهی نظری که زمینه ساز نوعی نشانه شناسی کاربردی است، زمینه را برای

تحلیل گسترده متون در بستر رابطه تعاملی و چند و بین نظام‌های نشانه‌ای و لایه‌های متنی که شبکه‌ای پیچیده از روابط دلالتی را به وجود می‌آورد، فراهم می‌کند. بی‌تردید چنین طرح نشانه‌شناختی علاوه بر حوزه نشانه‌شناسی، پیامدهایی ارتباطات، مطالعه کارکردهای ایدئولوژیک و سیاسی در جستجوی طرحی برای تبیین کارکرد رمز، نشانه و دوره معاصر را اصطلاحاً دوره متون چند را نشانه‌شناختی علاوه بر رکردهای ایدئولوژیک و سیاسی متن، و همچنین فلسفه زبان خواهد داشت. نشانه‌شناسی حوزه‌ای مطالعاتی است که شرحی برای تبیین کارکرد رمز، نشانه و تجلی مادی آن، یعنی «متن»، ما را به پاسخ‌های قابل قبولی هدایت کند. (همان: ۱۹۹)

فروزان سجودی بر اساس نشانه‌شناسی لایه‌ای بر بررسی سرچشمه‌ها می‌پردازد که در نوع خود جالب توجه است. لایه‌های متن، بافت، بینامتن رمزگان و رسانه‌ها را مطرح می‌کند نشانه به مفهوم انتزاعی منفک و قائم به خود وجود ندارد مگر در نقش فرازبانی یعنی فقط آنجا که یک نشانه‌های به اصطلاح واحد و منفرد را برای بحث درباره نشانه و نشانه‌شناسی به کار می‌بریم در غیر این صورت هر گاه حتی یک نشانه واحد در کنش ارتباطی واقعی نشانه وجود ندارد و هر چه هست فقط و فقط متن است نشانه فقط ابزاری مطالعاتی است که متعاقب متن مطرح می‌شود و در جریان تحلیل متن به کار می‌آید به عبارت دیگر نشانه مفهومی تحلیلی است و تحلیلگر ابتدا در هر حال با متن رو به رو می‌شود و سپس برای تحلیل متن ممکن است به مفهومی به نام نشانه و چگونگی هم نشینی آن با نشانه‌های دیگر در نظام‌های نشانه‌ای متوسل می‌شود. (همان ۱۹۹) چنانچه در تحلیل پنج مرحله متن، بافت، بینامتنیت، رمزگان و رسانه به نشانه‌شناسی لایه‌ای پرداخته شد.

۳-۳- نشانه‌شناسی لایه‌ای و روش‌شناسی پیدایشی آن

متن باز یعنی آن چه متن است چون خوانده می‌شود و با اتکا به کلیه‌ی لایه‌های دخیل در آن، قاب‌های گفتمانی و نظام‌های نشانه‌ای، معنا دارد و از سوی دیگر تسلیم معنای تثبیت شده، فاقد زمان و مکان و همیشگی ناشی از یک ساختار همیشگی نیست، و با تغییر قاب‌های گفتمانی و رفتن به شبکه‌ی متفاوتی از لایه‌های دخیل ممکن است فرو بریزد و وارد قلمروهای دلالتی متفاوتی شود. روش‌شناسی متناسب با این شیوه‌ی نگرستن به متن، دلالت و ارتباط را روش‌شناسی پیدایشی نام نهاده‌ایم. متن در نشانه‌شناسی لایه‌ای مفهومی پیدایشی و دارای ساختار توزیعی و لایه‌ای است. (سجودی، ۱۳۹۰: ۱۰۲-۱۰۰).

۴-۳- متن

متن بستری است که نشانه‌ها در آن زمینه‌ی ظهور می‌یابند و نشانه نیز از متن برمی‌خیزد. «نوع نشانه، یعنی این که آیا نشانه‌ای شمایی، نمادین یا نمایه‌ای است نیز وابسته به متنی می‌باشد که نشانه در آن به کار می‌رود و هیچ قطعیت از پیش تعیین شده‌ای نمی‌توان بر آن متصور شد» (سجودی، ۱۳۸۷: ۲۱۵).

بارت نسبت متن با اثر را مانند نسبت دال مادی با مدلول می‌داند و می‌نویسد: «این تصور از متن حاکی از آن است که پیام مکتوب، مانند نشانه تبیین می‌شود، از یکسو دال (مادیت حروف و مادیت ارتباط آنها با کلمات، جملات، بندها و فصل‌ها) و از سوی دیگر مدلول، معنایی که هم زمان اصیل، تک سویه، و قطعی بوده، با صحت نشانه‌هایی که متن در بر می‌گیرد معین می‌شود» (آلن، ۱۳۸۵: ۹۵).

۵-۳- بافت

از دیگر کلیدواژه‌های معطوف بر نظریه‌ی نشانه‌شناسی بارت، واژه‌ی بافت است که در توصیف آن چنین نوشته‌اند: «همواره که متن شکل می‌گیرد محیطی را نیز دگرگون می‌کند و این محیط‌اش که همانا بافت است به عنوان یکی از لایه‌های متنی در امر ارتباط و شکل‌گیری معنا شرکت می‌کند و هم‌چون متن رمزگشایی می‌شود؛ به گونه‌ای که این دو تعامل با هم پدیدار می‌شوند. از این رو هیچ نظام نشانه‌ای را نمی‌توان محصور به خود در نظر گرفت بلکه ویژگی‌های محیطی که در آن واقع می‌شود، در به عینیت رسیدن آن نقش مهمی دارند و کارکرد اجتماعی و ارتباط هر نظامی بدون در نظر گرفتن ویژگی‌های موقعیتی ناظر بر آن ناممکن است (بال، ۲۰۱۳: ۱۹).

۶-۳- بینامتنیت

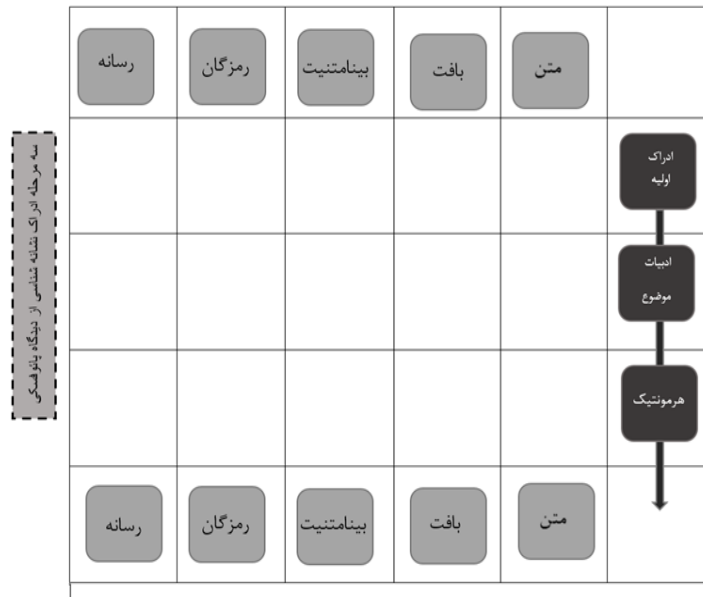
معنای اصلی «بینامتنیت»، «در هم آمیختن» یا «درهم بافتن» است؛ و در این حوزه و به طور ساده ناظر به شکل یافتن هر مفهوم از هیچ آغازی وجود ندارد؛ همواره با تداوم است یا تکرار، همیشه یا دگرگونی است یا تقلید؛ اما تداوم، دگرگونی و تقلید بر چیزی از پیش موجود استوار می‌شوند؛ بنابراین، هر نظریه و کنشی دارای گذشته‌ای است. اصول بینامتنیت نیز بر اساس همین گذاره‌ها شکل گرفته است. (پناهی، ۱۳۹۷: ۱۸۲).

۷-۳- رمز

رمزگان هر حوزه یک نظام فراگیر و اجتماعی از قراردادهای هر حوزه از نشانه‌ها است به عبارت دیگر هر لایه از مردم ممکن است با توسل به قراردادهای یک رمزگان متمایز دریافت شود پس می‌توان گفت که علاوه بر تعامل بین لایه‌های متفاوت متن با تعامل چند سویه بین رمزگان متفاوت نیز روبرو هستیم رمزگان را می‌توان به رمزگان زبان و رمزگان غیر رضوانی تقسیم کرد. (پناهی: ۲۰۱:۱۳۹۷).

۸-۳- رسانه

رسانه دیداری شنیداری استفاده از ابزارهایی که چنین رویکرد نظری و تحلیلی را فراهم می‌آورد می‌تواند به شناخت عمیق تر ساختار متن و چگونگی کارکرد آن در جهت ایفای نقش مورد نظر کمک کند (پناهی: ۲۰۴:۱۳۹۷).

نمودار ۱- ساختار از طریق نشانه‌شناسی لایه ای (پناهی، ۱۳۹۷)

۵- بررسی و تحلیل مورد مطالعه (برج آزادی):

ویژگی‌های طرح در هندسه معماری ایران غالباً شکست خطوط راست در پلان‌ها ساده و انحراف و تبدیل آن به سطوح شکسته و بالاخره به گرایش منحنی در ارتفاعات به ترتیب است که می‌توان گنبد‌ها و قوس‌های ایرانی را بر آن‌ها استوار کرد. این شیوه در معماری برج‌های متقاطع و رسمی‌سازی‌های ایرانی و هم‌چنین استواری گنبد و خلق فضا‌های ایرانی را امکان بخشیده است. با توجه به سابقه کار در معماری قدیم ایران و این که نظم هندسی اساس استواری شکل‌های ظاهری است. در نمای اصلی برج چهار مربع اصلی ۲۱×۲۱ متر اساس کار

قرار گرفته است به طوری که طاق اصلی در مربع مرکزی قرار دارد و امتداد پایه های بنا در امتداد دو قطر پایه های جانبی در مرکز مربع چهارم استوار شده است . در اندازه های مهم بنا اندازه سه متر در افق و ارتفاع تکرار می شود این اندازه در استقرار لایه های قطور بتنی که از داخل نگهدارنده لایه های داخل می باشد نیز رعایت شده است ، قوس های اصلی بنا نیز همه از نوع قوس های مخروطی است که معادلات ریاضی آنها معین شده است. این معادلات امکان دارد تا مقاطع متعدد از حجم از ارتفاع مختلف توسط ماشین های حساب الکترونیک تهیه شود و ساخت سطوح پیچیده آسان گردد.(امانت، ۱۳۵۱: ۲۰)

جدول شماره یک		برج آزادی	
متن	نام برج و کاربری آن برج آزادی		
بافت	واقع شده در جنوب غربی تهران منطبق ۹۰ در سائینی که به عنوان یک لند مارک شهری در دوره پهلوی دوم در آن طراحی صورت گرفت.		
بینامتنیت	تأیید برج به نام شهباد با کاربری امپراطوری - فرهنگی (نوزدهم)	تأیید برج به نام آزادی با کاربری ملی - فرهنگی (نوزدهم)	مکان برای برگزاری کارزارها و آل های ملی مذهبی و سیاسی
رمز	تعدادی ز امپراطوری ناهشتیهای پهلوی بوده و شهباد نموده شده تا در ورودی غربی شهر پادشاهان شود.	آزادی نموده شد تا مکان تجمع های ملی شود.	
رسانه	لقد(بصری)	خود اثر هنری تبدیل به یک رسانه بصری شد که نشانه اصلی شهر تهران است.	
	ب (اخباری)	رسانه ای ترین اثر معماری معاصر ایران که تبدیل به یک land mark شهری شد.	
نتیجه نهایی	نام این اثر در دو مرحله حکومتی تغییر کرده است. مرحله اول برج شهباد که نماد درازا شهر و شایستگی بوده است مرحله دوم برج آزادی بود. مهم ترین انتقال تاریخ معاصر بود به نام برج آزادی تغییر یافت		

برج آزادی		جدول شماره سه
متن	پنجره ها	
بافت	واقع شده در جنوب غربی تهران در برج آزادی (شهپادا) به عنوان یک لند مارک شهری در دوره پهلوی دوم ۲	
بیانگیت	دولت معنایی به عدد ۱۰ که به پهنایت اشاره دارد ۱ دارد	۱۰ یادآور پنجره های برج های دوره سلجوقی و غزنوی می باشد
رسم	۱۰ به عدد ۹ اشاره کرده است که در زمین پهنایت تقدس گرامی باشد.	۱۰۲ با ایجاد پنجره باعث شده که خط نما بسته شود.
رساله	فلسفوی	وادی تمام برج از فلسفی تبعیت میکنند استفاده از این عدد تفکر بر انگیز می باشد.
تجزیه نهایی	ب (تجزیه)	در سطح از میزبان و ساختاری ها گفته شد که این پنجره ها به عدد طراحی گردیده است و به عدد ۹ اشاره مستقیم داشته است.
		۱۰۲ مساز بر تاش بوده که با استفاده از یک عنصر معماری در پایه به نشانه طی از ارمات دینی اصنام خود بر کار شده گردید است.

برج آزادی		جدول شماره دو
متن	قوس معیانی	
بافت	واقع شده در جنوب غربی تهران در برج آزادی (شهپادا) به عنوان یک لند مارک شهری در دوره پهلوی دوم تا	
بیانگیت	دولت معنایی به ایوان مدائن (مطلق کسری) رابط میزان گذشته و آینده در فرم های جدید و قدیم	
رسم	یادآوری شکوه معماری باستانی در دوره ساسانی در یک طراحی مدرن	فریب زشتت و ظلم اسلام
رساله	فلسفوی	شکوه فضاپی معماری - ایجاد فضای مثبت و مناسی شناختی - بر و خالی کردن
تجزیه نهایی	ب (تجزیه)	سبب ایجاد بحث در مورد دلیل ایجاد قوس در بنا گردید.
		معمار با ایجاد این متن در تلاش بوده که بین سنت و مدرنیته و گذشته و حال با فرم های قدیم و جدید یک پیوند عمیق تاریخی که ایجاد کند.

برج آزادی		جدول شماره پنج
متن	تقوس و خطوط آبرنگ روی بنده	
مکان	واقع شده در بنده برج آزادی	به عنوان یک آند مارک شهری در دوره پهلوی دوم تا کنون
بیانگیت	از رنگ‌آمیزی دولت به معماری سالی ایران دارد که این رنگ شاهانه آن می باشد	 ۱۲ رنگ کلتی های فیروزه ای به کاز رنگه مشابهت با طرح های کلتی ها در هنر دوره
رسم	۱۱ هستی‌بینی رنگ آبی در کنار رنگ سفید نشانگر تقابل سنت و مدرنیته می باشد	۱۲ این نوارها به گونه ای تزیینی شده است. با نظم و طرفت دوره قبل را اندازد
رساله	الف) در نگاه بصری این خطوط بارشی متفاوت از زمینه سبب ایجاد کشیدگی در بنا شده است.	
	ب) (تاریخ)	رسم سازی های زیر برج از معماری مساجد ایرانی الهام گرفته شده است.
نتیجه نهایی	مشخصتر که در طراحی و اجرای این برج از متیال ها و اصول معماری مدرن استفاده گردیده است ولی معماری نوشته با استفاده از مؤلف ها خطوط و رنگ آبی فیروزه ای معماری زمینه گرا بومی ایران را یادآور	

برج آزادی		جدول شماره چهار
متن	هندسه بافت روی بنده	
مکان	واقع شده در بنده برج آزادی	به عنوان یک آند مارک شهری تا کنون
بیانگیت	۱) یکسان نبودن کلاه ها و اشکال هندسی	۲) طرح کلتی ها تا الهام گرفته از ۳) طرح کلتی ها تا الهام گرفته از ۴) الهام گرفته از هندسه
رسم	۱) هیچ کدام از اشکال هندسی یک کلاه لیسان می دارد نشانی هستند	۲) بزرگی گرفته از کتیبه مسجین به عنوان رده بالاتر معاصریت بناگسین
رساله	الف) در نگاه بصری هندسه کلی یک مؤلف است که تکرار شده است ولی در واقعیت کلاه مؤلف ها یکسان نیستند ولی به هر حال نشانگان را در کار می بینیم	۳) شکل دادن فرم کلتی کاری دوره دوره اسلامی و دولت معنایی به گذشته یا همان معماری سنتی که در دوران های قبل داشته
	ب) (تاریخ)	این خطوط باعث کشیدگی در برج شده است که ارتفاع برج کمی کشیده تر نشان داده شود
نتیجه نهایی	معمار با این فکر نوشته است یک طرح ویژه را خلق کند که دارای کلاه ها و ایوان تا جملات است و بر استفاده از طرح ویژه های دیگر بناهای سنتی چه در دوران معاصر و چه در دوران اسلامی باشد بود است	

برج آزادی		جدول شماره شش	
متن	هندسه سایت		
مکان	واقع شده در جنوب غربی تهران منطقه ۹ در سایتی که به عنوان یک لند مارک شهری		
بیانگیت	هندسه سایت میدان نقشه از هندسه مسجد شیخ لطف الله قیاس گرفته شده به جای دایره بربرگ ایجاد دو ریسمان تا کتف های متوازی وجود	۳) اشاره به معماری	۳) اشاره به هندسه گنبدی
رسم	۱) به هندسه یک بنا با ایزن تاریخی از دوره صفویان-سجده شیخ لطف الله دولت کره است.	۳) استفاده از نشانیات ۶ تایی که عدد ۶ در پیوسته مورد	۳) استفاده از نشانیات هندسی موجود در طبیعت
رساله	الف) در نگاه بصری به هندسه سایت تقارن در عین بی نظمی دیده می شود	۳) الهام گرفته از یک شاهکار معماری گذشته در بناهای معاصر با یک فرم جدید	
ب) (تاریخی)	شبهات های کلی به گنبد شیخ لطف الله - به گنبد وصال و هندسه های مختلف		
توجه نهایی	در طراحی سایت معمار قصد داشته که با الهام گیری از طراحی زیر گنبد مسجد شیخ لطف الله به یک طراحی پارادایم برسد که هم یادآور گذشته باشد و هم یک فرم هندسی، ریتمیک، پارادایمیک را خلق کند.		

برج آزادی		جدول شماره هفت	
متن	نقود پذیری		
مکان	واقع شده در جنوب غربی تهران منطقه ۹ در سایتی که به عنوان یک لند مارک شهر		
بیانگیت	ایجاد فضای مثبت و متقنی که با الهام از طرح آب نماها و آوازه های موجود در باغ ایرانی گرفته شده		
رسم	۱) دید از چهار طرف	۳) نماهای شمالی، جنوبی و شرقی - غربی کاملا متفاوتند و هر کدام نمایانگر نشانه های خاصی هستند.	
رساله	الف) در اینجا دو نوع فوس نشان داده شده است یک فوس دوره ساسانی برگرفته از ایران مدنی و دو فوس جدیدی دوره اسلامی که در یک اول با هم دیده می شود.	۳) وجود دید از ۳ طرف با استفاده از پر و خالی کردن به سبک خاصی در حجم دست یافته است.	۳) با ایجاد فوس ها در سازه بنا دید از چهار طرف به وجود آمده است که سبب افزایش شگفتی در حجم کلی بنا گردیده است.
ب) (تاریخی)	دید از دو جنبه اساسی از طراحی مسجد و پایانه مسافری دیده می شود از طراحی دیگر خیزبان به سمت شرق نقود پذیری بی نظیر جمع شدن در زیر آن برای مناسبت های ملی مختلف.		
توجه نهایی	با استفاده از فضاهای پر و خالی و با ایجاد فضاهای مثبت و متقنی سبب گردیده که از چهار طرف میدان دید مطلوبی به بنا داشته باشیم و احساس خوبی را تجربه کند شخص بازدید کننده از نظر بصری.		

برج آزادی		جدول شماره نه
متن	فرم چهارطاقی حجیم	
مکان	واقع شده در بدنه برج آزادی . به عنوان یک گنبد مارک شهری	تاکنون
ویژگی‌ها	دلالت معنایی به نوع طراحی بنای آیینی و پانصدگانه دوران ساسانی	 چهارطاقی دوران ساسانی
رمز	استفاده از یک پارادایم دوره ساسانی جهت ایجاد دید و منظر مطلوب تر.	
رساله	الف) بررسی	از نظر بصری توانایی دیداری را به ما نشان می دهد.
	ب) کاربری	معماری این سازه منطبق برانگ معماری گذشته و چهارطاقی های دوران ساسانی است.
نتیجه نهایی	در این مدل طراحی ۴ هدف داشته است: ۱) دلالت معنایی به چهارطاقی های دوره ساسانی ۲) ایجاد دید بصری مطلوب از ۹ طرف که در بعضی جاها شباهتی قوی با خیلی شعف عمل کرده است.	

برج آزادی		جدول شماره هشت
متن	فرم صلیبی شکل سایت	
مکان	واقع شده در جنوب غربی تهران منطقه ۴ در سانی که به عنوان یک گنبد مارک شهری در آن طراحی صورت گرفت.	
ویژگی‌ها	۱) دلالت معنایی به نماد مسیحیت	۲) برگزیدن از چشمای ایرانی
رمز	۱) طراحی انقلاقی که شبیه به یک صلیب است.	۲) دلالت عالی به فرم چشمای ایرانی دارد.
رساله	الف) بررسی	از شای پنجم این اثر هنری نماد صلیب گفلا نمایان است.
	ب) کاربری	بحث ها و گفت و گوهای در رسک ها هست که معمار به قصد در طراحی از این نماد استفاده کرده است.
نتیجه نهایی	در این طراحی طرح سعی کرده است که از نمادهای ایران مختلف استفاده کند و در نظریه ای دیگر احتمال می رود که با استفاده از تقسیمات طاقی حجیم اصلی در نقطه یک سوم شکل سایت جهت ایجاد چابکیت بیشتر	

برج آزادی		جدول شماره ده
متن	تحلیل تناسبات نما	
بافت	واقع شده در بدنه برج آزادی (شهریاد) به عنوان یک تند مارک شهر	
بیراهنیت	۱) عدم القای برج گیری در تناسبات بنا و گسترش القای پایه ها به جای عمودی	۲) آن عظیمی را که در ارتفاع نمی توانست به دست آورد با سمت های تو خالی عظیم در سمت های پایینی
رمز	به دلیل همجواری با فرودگاه مهرآباد ارتفاع بنا نمی توانسته که بیشتر شود.	
رساله	فلسفوی	۱) همچون پیگری بدون سر به نظر می رسد ۲) در چالگاه جنسیت موت همچون راکت ای در میدان خود نمایی
	ب و زیبایی	۳) در چالگاه جنسیت مذکر همچون گود در میدان میدان ایستاده و از
نتیجه نهایی	ارتفاعی که بنا داشته است به دلیل نزدیکی با فرودگاه محدودیت ارتفاعی داشته است به همین دلیل نمیتوانسته است بلند تر ساخته شود. اگر برج بلند تر بود و اگر سه دایره افقی با دواپس عمودی همسان بود قطعاً برج گیری برج بیشتر القای می شد و دیگر همچون پیگره ای بدون سر به نظر نمی رسید. مقیاس برج می تواند خود را به عنوان نمونه ای از معماری خودکامه تبدیل کند و انتشاره ای به معماری جنسیتی نیز دارد.	

برج آزادی		جدول شماره پانزده
متن	تحلیل تناسبات پلان	
بافت	واقع شده در زیر سایت برج آزادی	ایه عنوان یک تند مارک شهری
بیراهنیت	دالت معنایی به پلان کاروسرا های و مدارس قدیمی	
رمز	بازگشت به گذشته و روند شکل گیری فرم و نوع طراحی پلان.	
رساله	فلسفوی	ر ایجاد خلغره و بازگشت به حس مکان معماری گذشته.
	ب و زیبایی	پاد آور پلان های دوران قبل از معاصر.
نتیجه نهایی	استفاده از لگو های معماری قدیمی برای ایجاد حس دلنشینی بیشتر به مکان و ارتباط قوی و صمیمی بین فرد و بنا .	

پس از بررسی موشکافانه در نمونه های موردی از جمله میدان آزادی با ادبیات پسامدرن و جهان نشانه شناسی و در نهایت نشانه شناسی لایه ای و عبور از پنج مرحله و لایه هم نشینی چنین استنباط گردید که می توان جهت خوانش معنایی و پروژه های معماری مفهومی از نشانه شناسی لایه ای بهره برد میدان آزادی در مرحله متن در مرحله بافت در مرحله بینامتنیت در مرحله رمز و در مرحله رسانه دارای این مفاهیم بوده و در جغرافیای پست مدرن و جهان متن وار پروژه ای شایان تقدیر می باشد نشانه شناسی لایه ای با پنج مرحله اصلی خود میتواند در نظام نشانه پسا ساختار گرا به تفسیر و بازخوانی و خوانش هر اثر هنری کمک کند که در مقاله حاضر برج آزادی در جدول معرفی شده به صورت عمیق و موشکافانه انجام گردیده است.

۶- منابع:

- کابلی، پال، یانتس لینزا (۱۳۹۱). "نشانه شناسی قدم اول"، ترجمه: محمد نبوی، انتشارات پردیس دانش، چاپ اول، تهران.
- آکو، امبرتو، (۱۳۹۳). "نشانه شناسی"، ترجمه پیروز ایزدی، انتشارات ثالث، چاپ سوم، تهران.
- محمدی، عرفان، ریاحی، پیام (۱۳۹۷). "نشانه شناسی در معماری"، نشر جهاد دانشگاهی واحد شهید بهشتی، چاپ سوم، تهران.
- سجودی، فرزانه (۱۳۹۵). "نشانه شناسی کاربردی"، نشر علم، چاپ چهارم، تهران.
- آلن، گراهام (۱۳۹۲)، "بینامتنیت" ترجمه پیام یزدانجو، نشر مرکز، چاپ دوم، تهران.
- کتابدار، محمد جواد، ساقی، حسن (۱۳۹۵). "اصول و مبانی تحقیق در علوم مهندسی"، انتشارات دانشگاه صنعتی امیرکبیر ((پلی تکنیک ایران))، چاپ ششم، تهران.
- سجودی، فرزانه (۱۳۹۰). "نشانه شناسی: نظریه و عمل"، نشر علم، چاپ دوم، تهران.
- قبادیان، وحید (۱۳۹۴). "سبک شناسی و مبانی نظری در معماری معاصر ایران"، انتشارات علم معمار رویال، چاپ سوم، تهران.
- بانی مسعود، امیر (۱۳۹۱). "معاصر ایران"، نشر هنر معماری قرن، چاپ پنجم (ویرایش دوم)، تهران.
- پناهی، سیامک (۱۳۹۷). "معماری و سینمای معنا گرا"، انتشارات عصر کنکاش، چاپ اول، تهران.
- باقری، سحر، عینی، فریاد، علیرضا (۱۳۹۲). "تدقیق و تحریر حوزه شمول و نمود نشانه ها در معماری"، نشریه معماری و شهرسازی آرمان شهر، شماره ۱۷، صفحه ۱۰.

- مهربانی، مهرآفرین (۱۳۹۷). "هنر تزئینات و نماد های نو گرای ایرانی از منظر سنت و تجدد با نگاهی به عصر دوم پهلوی"، نشر رزا، چاپ اول، تهران.
۱. سوسور، فردینان دو. (۱۳۷۸). دوره زبان شناسی عمومی. ترجمه کورش صفوی، تهران: هرمس..
 ۲. کالر، جانانان. (۱۳۷۹). فردیناند دو سوسور. ترجمه کورش صفوی، تهران: انتشارات هرمس.
 ۳. چندلر، دانیل. (۱۳۸۷). مبانی نشانه‌شناسی. پارسا، مهدی، تهران: انتشارات سوره مهر.
 ۴. سوسور، فردینان دو. (۱۳۸۲). دوره زبان‌شناسی عمومی. ترجمه کورش صفوی، تهران: هرمس.
 ۵. فکوهی، ناصر. (۱۳۸۲). گستره اسطوره. تهران: هرمس
 ۶. فکوهی، ناصر. (۱۳۸۳). انسان شناسی شهری. تهران: نشر نی.
 ۷. سجودی، فرزانه. (۱۳۸۷). نشانه‌شناسی کاربردی. تهران: نشر قصه.
 ۸. آلستون، ویلیام پی. (۱۳۸۱). فلسفه زبان. احمد ایرانمنش و احمد رضا جلیلی، دفتر نشر و پژوهش سهرودی، چاپ اول، تهران.
 ۹. محسنیان راد، مهدی. (۱۳۸۵). ارتباط‌شناسی. چاپ هفتم، تهران: سروش.
 ۱۰. آسابرگر، آرتور. (۱۳۸۷). روش‌های تحلیل رسانه‌ها. ترجمه پرویز اجلالی، تهران: وزارت فرهنگ ارشاد دفتر مطالعات و توسعه رسانه‌ها.
 ۱۱. آلن، گراهام. (۱۳۸۵). بینا متنیت، یزدانجو، پیام، تهران: نشر مرکز.
 ۱۲. شجاعی، مجتبی. (۱۳۸۶). بازنمایی معماری دوره قاجار از طریق نشانه‌شناسی. پایان‌نامه‌ی دکترای معماری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز. دانشکده‌ی هنر و معماری.

رفرنس عربی

۱. سشایفر، جان ماری. (۲۰۰۴م). العلاماتیه فی: العلاماتیه و علم النص. إعدد و ترجمه فُندر عیاشی، بیروت: المركز الثقافی العربی، ۳۳-۱۳.

رفرنس انگلیسی

1. Johansen, Jørgen Dines. Dialogic Semiosis, Bloomington & Indianapolis, Indiana University Press, 1993.